

VAASAN HALLINTO-OIKEUDELLE

ASIA:

Valitus Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan 11.10.2016 tekemästä ympäristölupapäätöksestä koskien Kreate Oy:n (ent. Fin-Seula Oy) kallion louhintaa, murskausta ja maankaatopaikka-toimintaa kiinteistöllä Rn:o 543-412-2-322.

VALITTAJA:

Nurmijärven Luonto ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry:n paikallisyhdistys

PROSESSIOSOITE:

Nurmijärven Luonto ry/puheenjohtaja Selen Raiskila

Sähköposti: sraiskila@live.com

Puhelin: 050 372 7078

VAATIMUS:

Pyydämme, että Vaasan hallinto-oikeus kumoaa Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan tekemän päätöksen koskien Kreate Oy:n ympäristölupaa kallion louhintaan, murskaukseen ja maankaato-paikkatoimintaan kiinteistöllä Rn:o 543-412-2-322 puutteellisten suojaetäisyyksien sekä lainvastaisuuden vuoksi.

PERUSTELUT

I Yleistä

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta on päätöksellään 11.10.2016 (137§) myöntänyt Kreate Oy:lle ympäristöluvan kallion louhintaan, murskaukseen ja maanläjitys-toimintaan Nurmijärven alueella sijaitsevalla kiinteistöllä (Rn:o 543-412-2-322) ottamissuunnitelman mukaisesti ja päätöksestä ilmenevin lupamääräyksin (Liite 1). Suunnittelualan pinta-ala on 14,8 ha ja ottamisalueen pinta-ala 8,7 ha. Kaikki ottotoimintaan liittyvät oheistoiminnat, kuten kiviaineksen jalostus ja varastointi, pintamaiden varastointi ym. toiminnot tapahtuvat ottamisalueen sisällä. Varsinaisen louhittavan ottoalueen pinta-ala on 4,5 ha. Kalliota louhitaan kokonaisuudessaan noin 702 000 tn ja vuosituotanto murskatulle kiviainekselle on noin 70 000-200 000 tn vuodessa. Läjitettyä maa-ainemäärä on vuodessa 49 000 tn ja kokonaistäyttötilavuus 539 000 m³ltr. Alue on nykyisellään metsätalousoikeudessa (kaavamerkintä M2) eikä alueella ole tehty aiempaa ottotoimintaa. Suunnitteluala on kiinteässä yhteydessä Vantaanjoen osayleiskaava-alueeseen, jolla sijaitsee mm. useita lomakiinteistöjä.

Ympäristöluvan tulee näkemyksemme mukaan perustua lainsäädännön vaatimuksiin. Lupaa ei voida myöntää sellaiseen toimintaan, joka ei täytä lain vaatimuksia. Ympäristölainsäädännön perimmäisenä tarkoituksena on suojella ympäristöä, ihmisten terveyttä sekä eläimiä että kasveja toiminnan mahdollisilta haitallisilta vaikutuksilta.

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan myöntämässä ympäristölupapäätöksessä ei ole otettu riittävästi huomioon ympäristönsuojelulain (ml. asetusten) vaatimuksia eikä tavoitteita. Lupa on puutteellinen, sisältää ristiriitaisuuksia eikä sisällä tarpeellisia ja selkeitä lupamääräyksiä mm. suojaetäisyyksistä viitasammakoiden käyttämille lammille, hulevesien käsittelystä ja johtamisesta Vantaanjokeen sekä niiden vaikutusta kutasoraikoihin. Luvan mukainen toiminta johtaa ympäristön tilan huonontumiseen.

II YVA-menettelyn tarve

Asiasta on tehty asukkaiden toimesta YVA-menettelypyyntö. Uudenmaan ELY-keskus on 17.3.2015 (UUELY/9088/2014) päättänyt, ettei Kreate Oy:n kallionlouhinta- ja maanläjityshankkeeseen sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (Liite 2).

YVA-menettelyn päätöksentekohetkellä Uudenmaan ELY-keskuksella ei mielestämme ollut käytettävissä riittäviä tietoja hankealueen häiriintyvistä luonnonolosuhteista eikä päätöksessä otettu riittävässä määrin huomioon hulevesien mahdollisia vaikutuksia Vantaanjoessa kuteviin taimeniin. Vantaanjokeen johdettavien hulevesien purkukohdan alapuolisella vesiosuudella on kunnostettuja soraikkoja, joissa kutee mm. meritaimen. YVA-päätöksen jälkeen täydennetyssä ja

kasvukaudella tehdyssä luontoselvityksessä 17.5.2016 (Ramboll) todettiin viitasammakoiden elinympäristö. Aiemmat Kreate Oy:n luontoselvitykset oli tehty kasvukauden ulkopuolella 25.2.2014 ja täydennys 23.10.2015. Ennen luontoselvityksiä suunnittelualueelle tehtiin myös päätehakkuu ja kaivettiin ojia. Luontoselvityksissä todettiin, että alueella ei ole enää luontoarvoja hakkuiden vuoksi. Katsomme, että toiminta ei ollut normaalia metsänhoitotoimintaa vaan alueen laajaa esivalmistelua louhintaa ja maanläjitystä varten. Alueen nykytila käy ilmi ilmakuviosta.

Toteamme, että edellä todetut puutteet vaikutusten selvittämiseksi osoittavat, että lupahakemuksen tarkoittaman toiminnan kokonaisvaikutuksia ei voida riittävästi arvioida. Jotta ympäristöluvan edellytysten täyttyminen voitaisiin varmistaa ja toiminnanharjoittaja täyttäisi YSL 5 §:ssä asetetun *selvilläolovelvollisuutensa* toimintansa vaikutuksista, hankkeen ympäristövaikutukset tulisi nähdäksemme arvioida ympäristövaikutuksen arviointia koskevan lain perusteella siitakin huolimatta, että ottotoiminnan pinta-ala tai vuotuinen otto- ja läjitysmäärä eivät määrällisesti täyty.

Arvioitaessa hankkeen YVA-menettelyn tarpeellisuutta huomiota on kiinnitettävä paitsi hankkeen kokoon, sen ominaisuuksiin, sijaintiin ja vaikutusten luonteeseen YVA-asetus (713/2006) 7 §:n mukaisesti. Hankekohtaisessa harkintakäytännössä yksittäistapauksissa ovat korostuneet erityisesti hankkeen sijainti ja hankkeen vaikutukset luontoon, maisemakuvaan, alueen pohjavesioloihin sekä alueen asukkaiden elinoloihin. Kun lisäksi haettu läjitysmäärä (49 000tn/vuosi) on 98% YVA-asetuksen 6 § 11d-kohdassa mainitusta YVA-menettelyn vaatimuksen ehdottomasta alarajasta ja läjitystä tehdään osin samanaikaisesti louhinnan kanssa, on perusteltua tarkastella hankkeen vaikutuksia kokonaisuutena.

Vaikutuksia tulisi tarkastella kokonaisuutena huomioon ottaen siihen sisältyvä liikenne. Ottamisalueelle on kulkuyhteys Rantakulmantieta kautta, jonka hoitoluokka on III. Lisäksi Rantakulmantie kulkee Vantaanjoen osayleiskaava-alueen puolella. Rantakulmantie on huonokuntoinen ja kapea yhdystie, jolta puuttuu kevyenliikenteen väylä ja piennaralue eikä tieosuus ole myöskään valaistu. Rantakulmantie ja Rauhaniementie muodostavat suosituksen ulkoilureitin lähialueiden asukkaille ja ne kuuluvat myös Helsingin ja Vantaanjoen vesiensuojeluyhdistyksen pyöräily- ja virkistysreittiin. Kaikki em. kohdat puoltavat YVA-menettelyn soveltamista nyt tarkasteltavaan hankkeeseen, sillä muutokset ympäristössä olisivat merkittäviä myöskin liikenteen, melun voimakkuuden, laadullisen häiritsevyyden ja häiriön keston (10 vuotta) vuoksi. Katsomme, että YVA-menettelyä voidaan soveltaa YVA-lain (468/1994) 4 §:n 2 momentin perusteella sekä YVA-asetuksen 7 §:ssä mainittujen momenttien perusteella myös sellaiseen hankkeeseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen YVA-asetuksen 6 §:ssä mainittujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Hankkeesta olisi em. perusteluin pitänyt tehdä YVA-menettely. Katsomme, että arviointimenettely on suoritettu olennaisilta osin puutteellisesti YVAL 17.2 §:ssä

tarkoitettulla tavalla.

III Luvan myöntämisen edellytykset (YSL 42 §)

Ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa:

4) erityistä luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella;

Viitasammakko

Ottamisalueen luoteispuolella kiinteistöllä Rn:o 543-412-2-175 on todennettu viitasammakon elinympäristö (*Rana arvalis*) (Liite 3). Osittain vesitaloudeltaan luonnontilaisella isovarpurämeellä (NT, silmälläpidettävä luontotyyppi) on pienialaisia lampia. Viitasammakot elävät osan vuosirytmistään maalla touko-syyskuun välisenä aikana ja niiden elinalueen laajuus ulottuu aina 1 kilometrin säteellä kutulammista ja -ojista. Viitasammakko on luonnonsuojelulain 39 §:n 1 ja 3 momentin ja luonnonsuojeluasetuksen (160/1997) 18 §:n liitteen 2(a) ja 23 §:n liitteen 5 mukaisesti rauhoitettu laji. Lisäksi viitasammakko on EU:n luontodirektiivin (97/43/ETY) liitteen IV(a) tarkoittama tiukasti suojelua vaatima laji. LSL 39 §:n mukaan *rauhoitettun eläimen yksilöiden tahallinen tappaminen tai pyydystäminen, munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen, tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana on kiellettyä*. Luontodirektiivin artiklan 12 mukaan *lajin yksilöiden tahallinen pyydystäminen tai tappaminen luonnossa sekä lajin tahallinen häirintä lisääntymis-, jälkeläistenhoito- ja talvehtimisaikana, tahallinen munien hävittäminen tai ottaminen sekä lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen tai hävittäminen on kielletty*. LSL 49 §:n 1 momentin mukaan luontodirektiivin liitteen IV(a) tarkoitettuihin eläinlajien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen on kielletty. Katsomme, että ko. pykälä velvoittaa laajempaa huomioon ottamista toiminnan vaikutuksista ml. melu (Liite 4) ja viitasammakoiden eilinalueen pintavesiin, jotta suotuisa luontodirektiivin ja LSL:n mukainen suojelutaso toteutuu.

Koska kyse on Euroopan unionin luontodirektiivin tarkoittamasta tiukkaa suojelua edellyttävästä lajista, alueen viitasammakkoesiintymän vaarantamista on pidettävä YSL 42 §:n 4 kohdan tarkoittamana erityisen luonnonolosuhteen huonontumisena.

Annettu päätös on myös luonnonsuojelulain 49.1 §:n vastainen, koska se rikkoo viitasammakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentämis- ja hävittämiskieltoa. Lupapäätöksessä ei ole otettu huomioon LSL 49.1 §:n ehdotonta, suoraan lain nojalla voimassa olevaa kieltoa. Kyseinen kielto ei rajaudu vain

toiminnan suorittamispaikalle (kiinteistölle), vaan sen merkitys arvioidaan toiminnan vaikutusten ulottuvuuden kautta. Tässä tapauksessa on kiistatonta, että toiminnan vaikutukset ulottuvat viitasammakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkaan, niitä myös heikentäen ja mahdollisesti kokonaan hävittäen. Tästä syystä myönnetty lupa tulee kumota luonnonsuojelulain vastaisena.

Vantaanjoen kalasto ja muu lajisto

Toiminnan hulevedet ohjataan ojaputken kautta suoraan Vantaanjokeen. Purkukohdan alapuolisella vesiosuudella on Huhmarinkoski, johon on tehty kunnostustoimenpiteitä 1990-luvun lopussa kalaston luonnollisääntymisen parantamiseksi. Merkittävin kuormitus Vantaanjokeen aiheutuu toiminnan hulevesien kiintoaineksesta ja veden mahdollisesta samentumisesta. Kiintoaineen haitallisuus soraikkopohjalle kutevien lohikalojen mädin selviytymisolosuhteisiin on merkittävä. Vantaanjoen Nukarinkosken alapuolinen jokiosuus kuuluu 59 kilometrin matkalta Natura 2000-verkoston.

Joessa elää myös luontodirektiivillä suojeltu vuollejokisimpukka (*Unio crassus*), joka kuuluu luonnonsuojelulain 49 §:ssä tarkoitettuihin luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainittuihin eläinlajeihin, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty.

Muista luontodirektiivin lajeista saukkoja (*Lutra lutra*) esiintyy säännöllisesti Vantaanjoen pääuomassa sekä useita lepakkolajeja. Ympäröivillä viheralueilla on liito-oraville (*Pteromys volans*) soveltuvia elinalueita.

Lupapäätöksessä hankkeen vaikutuksista Vantaanjoen Natura-alueen yläpuolisten osien toimintaan luontodirektiivin lajien, kuten viitasammakko, kalaston, erityisesti meritaimenen kudun osalta sekä hankealuetta ympäröivien ekologisten olosuhteiden ja pintavesiin päätyvien louhinta- ja räjähdepäästöjen osalta on jätetty osin käsittelemättä sekä perusteltu vain todennäköisyyksien arvioin.

Kaavan vastaisuus ja vaikutukset

Suunnittelualue on kiinteässä yhteydessä Vantaanjoen oikeusvaikutteiseen osayleiskaavaan (Liite 5). Kaava-alueella on useita loma-asuntoja sekä vakituista asutusta ja maataloja. Vantaanjoen ympäristö on virkistysaluetta, jolla merkittävä osa toiminnasta tapahtuu ulkona. Sijaintinsa vuoksi hankkeen vaikutukset ovat merkittävät useille kiinteistöille ja vähentäisivät olennaisesti Vantaanjoen osayleiskaava-alueen luonto- ja virkistysarvoja (YSL 1 § ja 6 §).

1) Ottamisalueen pohjoispuolella on Vantaanjoen osayleiskaavan mukaan maisemallisesti arvokas peltoalue (MA). Kiinteistöt (ottotoiminta: 543-412-2-322 ja peltoalue: 543-412-2-320) ovat yhteydessä toisiinsa. Ottamistoiminnan vaikutusta kaavassa määrättyyn maisemakuvaan tai tuotetun viljan puhtauteen ja turvallisuuteen louhostoiminnan pölypäästöjen osalta ei ole riittävässä määrin otettu huomioon

lupapäätöksessä. Ottamisalueelta alle 300 metrin päässä on myös kolme kiinteistöä sekä viitasammakoiden elinalue (Liitteet 6.1 ja 6.2). Häiriintyvät asuinkiinteistöt ovat Vantaanjoen oikeisvaikutteisen osayleiskaavan puolella.

2) Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista: 2 § *Loma-asumiseen käytettävillä alueilla, leirintäalueilla, taajamien ulkopuolella olevilla virkistysalueilla ja luonnonsuojelualueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dB eikä yöohjearvoa 40 dB.*

Vantaanjoki ja sitä ympäröivät viheralueet ovat virkistyskäytössä. Loma-asunnot sijoittuvat AO-merkinnän alaisuuteen. Ottamisalueen lähistöllä ja melumallin vaikutusalueella on 14 loma-asuntokäytössä olevaa kiinteistöä, joita ei käytetä vakituiseen asumiseen. Melumallin mukaan ottotoiminnan meluarvo loma-asuntojen kohdalla on 46 dB, ±3 dB virherajalla. Uudenmaan ELY-keskus on lausunnossaan 21.4.2016 (UUDELY/8594/2014) todennut, että melumallinnuksessa on jätetty pois myös melun iskumaisuus joka syntyy rikotuksessa ja murskauksessa. Impulssikorjaus (+5 dB) mukaan lukien toiminnan melu tulee ylittymään loma-asuntojen kohdalla merkittävästi 45 dB rajan suojaustoimenpiteistä ja aikarajoituksista huolimatta.

3) Suunnittelualueen koillisosan metsä olisi toiminut melun, pölyn ja maisemakuvan suojana Rantakulmantielle. Luvanhakija itse on avohakannut alueen ennen lupapäätöksen käsittelyä ja luontoselvityksiä, ja täten korostanut toimintansa haittavaikutuksia.

Pohjavesi

Vaikutuksia pohjaveteen ei ole tarkasteltu riittävästi eikä lupapäätöksessä ole velvoitettu vesilain mukaista lupaa. Pohjavedenkorkeus ottamisalueen länsipuolen soistuneilla alueilla ml. viitasammakkolammet on +81...+83. Ottamisalueelle asennetuissa pohjavesiputkissa pohjavedenkorkeus oli +82,3...+85,3.

Lupapäätöksessä alin ottotaso on annettu korkeuteen +81,5...+83,5. Maa-ainestenottoluvassa ottotaso on määritelty siten että, mikäli ottatasolla saavutetaan pohjaveden pinta ei ottotoimintaa saa jatkaa. Lupapäätös ei siten aseta mitään suojakerrosta pohjaveden ja ottotason välille. Asiassa ei voida poissulkea sitä mahdollisuutta, että ottotoiminnan ja poistuvien kalliomassojen seurauksena pohjaveden laatu tai esiintymien antoisuus heikkenisivät tai että soistuneiden alueiden ja lähteiden vesitalous kärsivät. Tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella vesilain mukainen lupa on maa-ainesten oton yhtenä edellytyksenä tilanteessa, jossa pohjavesivaikutukset ovat mahdollisia, vaikka niiden todennäköisyyttä pidettäisiinkin verrattain vähäisenä. Vesilain mukaisessa lupaharkinnassa voidaan tarkemmin perehtyä hankkeen pohjavesivaikutuksiin.

Hulevedet

Myönnetyssä ympäristöluvassa ei ole ottosuunnitelman yhteydessä esitetty

asianmukaista hulevesisuunnitelmaa. Hulevesien käsittely on lupahakemuksessa ja lupapäätöksessä esitetty vain yleisluontoisesti. Lisäksi lupapäätöksessä on ristiriita pohjoisen hulevesialtaan ja tukitoiminta-alueen kanssa. Ne ovat suunnitelmissa esitetty päällekkäisiksi toiminnoiksi. Hakijaa on lupapäätöksessä velvoitettu tekemään ja hyväksyttämään ympäristökeskuksella tarkempi hulevesisuunnitelma ennen toiminnan aloittamista. Asianosaisilla ei siten ole ollut mahdollisuutta lausua asianmukaisin tiedoin hulevesisuunnitelmasta.

Yleisluontoisen hulevesisuunnitelman mukaan hulevedet johdetaan pohjoisen selkeystysaltaan kautta naapurikiinteistöllä sijaitsevaan 150 metriä pitkään avo-ojaan ja siitä putkiojaan (DN 300), joka kulkee kokonaisuudessaan toisella kiinteistöllä sijaitsevan viljapellon alla ja laskee Vantaanjokeen. Lupapäätöksessä ei ole huomioitu räjäytys- ja porausjätteen (muovi, impulssiletkut) sekä kiintoaineksen kulkeutumista hulevesien mukana. Suunnitelmaa hulevesien hallinnalle erityistilanteissa (esim. rankkasateet, ojaputken tukkeutuminen tai Vantaanjoen tulviminen) ei tietääksemme ole tehty, mikä olisi varsinkin viitasammakon elinalueiden muuttumattomuuden turvaamiseksi LSL:n 49 § mukaisesti.

Katsomme, että louhinta-, murkaus ja maanläjitystoiminta heikentävät alueen luonnonolosuhteita sekä vaikeuttavat alueen käyttämistä asumis- ja virkistyskäyttöön Vantaanjoen osayleiskaavassa varattuun tarkoitukseen ympäristönsuojelulain 6 § 2 momentin ja 42 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

YHTEENVETO

Katsomme, että ympäristölupa on YVA-lain (17 §), ympäristönsuojelulain (6 § ja 42 §), luonnonsuojelulain 49 § sekä osayleiskaavan vastainen koskien alueen käyttämistä kaavassa varattuun toimintaan.

Lisäksi hankkeen maa-aineslupa on maa-aineslain vastainen ja siitä on jätetty erillinen valitus Helsingin hallinto-oikeuteen.

LIITTEET

1. Ympäristölupapäätös (valituksenalainen)
2. Uudenmaan ELY-keskuksen päätös YVA-menettelyn soveltamatta jättämisestä
3. Viitasammakkoselvitys (Ramboll 2016)
4. Melumalli (täydennetty 2016)
5. Vantaanjoen osayleiskaava (2003)
- 6.1 Suunnitelmapiirros
- 6.2 Kartta: ottamisalue, lähin asutus ja viitasammakot

VAKUUDEKSI

Nurmijärvellä 15.11.2016

NURMIJÄRVEN LUONTO RY, SUOMEN LUONNONSUOJELULIITON
UUDENMAAN PIIRI RY:N PAIKALLISYHDISTYS

Selen Raiskila, FT
puheenjohtaja

Tapio Tiirikainen
varapuheenjohtaja